

Svensk författningssamling

Förordning om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot

SFS 2024:902

Publicerad
den 10 oktober 2024

Utfärdad den 4 oktober 2024

Regeringen föreskriver följande.

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om tillämpningen av lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot.

Utredning om självständigt förverkande

2 § Ett beslut att inleda en utredning om självständigt förverkande ska sättas upp särskilt eller antecknas i akten. Det ska framgå vem som har fattat beslutet.

3 § Den som leder en utredning om självständigt förverkande har ansvar för utredningen i dess helhet. Han eller hon ska se till att utredningen bedrivs effektivt och att den enskildes rättssäkerhetsintressen tas till vara. Den som leder en utredning ska ge dem som biträder honom eller henne behövliga direktiv för arbetet.

4 § Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får utse en anställd vid myndigheten att inleda en utredning om självständigt förverkande endast om denne har den utbildning, kompetens och erfarenhet som behövs.

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får för sina verksamhetsområden meddela ytterligare föreskrifter om vilka som får utses att inleda en utredning om självständigt förverkande.

Förhör under utredning om självständigt förverkande

5 § Förhör ska, om inte utredningens behöriga gång eller polisens eller åklagarens arbete avsevärt försvåras, hållas på den tid och plats som kan antas medföra minsta olägenhet för den som ska höras. Förhör ska även i övrigt ordnas på ett sätt som inte tar tid i onödan för den hörde.

Den som ska höras bör om möjligt kallas till förhöret i god tid, om det inte bedöms olämpligt med hänsyn till utredningen.

6 § Den som under en utredning om självständigt förverkande inställt sig till förhör har rätt till ersättning av allmänna medel enligt förordningen (1982:805) om ersättning av allmänna medel till vittnen, m.m.

Ersättning betalas inte om den hörde avvikit eller undandragit sig utredning eller på annat sätt försvårat sakens utredning, eller om han eller hon uppsåtligen orsakat att han eller hon blivit kallad till förhör utan att det

funnits skälig anledning till det. Ersättning betalas inte heller om det finns skälig anledning att anta att egendom kan komma att förverkas och den hörde är den som en talan om självständigt förverkande kan komma att riktas mot eller om det i övrigt med hänsyn till den hördes förhållande till saken inte är skäligt att ersättning betalas.

Trots vad som anges i andra stycket får ersättning för kostnad för återresa betalas till den som hämtats till förhör, om han eller hon inte kan betala för återresan.

7 § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller åklagaren meddelar beslut om ersättning.

8 § Skriftligt besked om beslutet om ersättning ska genast tillhandahållas den ersättningsberättigade. Denne har rätt att få ersättningen omedelbart mot kvitto.

9 § På begäran av den som anges i 6 § första stycket ska Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller åklagare betala lämpligt förskott.

10 § Den som förhörs ska, om det kan antas vara av värde, uppmanas att till den som leder utredningen anmäla adressändring som inte är tillfällig. En sådan uppmaning ska avse den beräknade tiden fram till dess målet är avslutat, genom en dom som fått laga kraft eller på annat sätt. Den myndighet som tar emot en anmälan om adressändring ska vid behov vidarebefordra den till den domstol eller annan myndighet som handlägger målet.

11 § Om det uppkommer en fråga om hämtning till förhör och förhöret inte ska hållas av den som leder utredningen, ska förhørsledaren skyndsamt låta den som leder utredningen avgöra frågan.

Den som ska höras, utan att vara den som en utredning om självständigt förverkande rör, får hämtas till förhöret endast om

1. förhöret inte eller endast med avsevärd svårighet kan hållas på den plats där den som ska höras befinner sig,
2. ett vittne behöver infinna sig på en viss plats,
3. det är särskilt bråttom med hänsyn till sakens beskaffenhet eller omständigheterna i övrigt, eller
4. det annars finns särskilda skäl.

12 § Som förhörsvittne bör i första hand ett medborgarvittne som avses i lagen (1981:324) om medborgarvittnen anlitas, om en sådan person finns tillgänglig. Hålls förhör med en kvinna bör ett kvinnligt förhörsvittne anlitas, om den som ska förhöras begär det och det är lämpligt.

Om den som ska förhöras begär att någon annan än förhörsvittnet, ett juridiskt biträde eller ett biträde enligt 23 kap. 10 § tredje stycket rättegångsbalken ska få närvara vid förhöret eller att förhöret ska äga rum utan särskilt förhörsvittne, får detta medges om det kan ske utan men för utredningen.

En person som på begäran av den som ska förhöras tillåts närvara vid förhöret får uppmanas att vara förhörsvittne, om personen är lämplig för uppdraget.

Om ett medborgarvittne inte finns tillgängligt, bör den som är anställd vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten anlitas som förhörsvittne, om det i övrigt är lämpligt.

Om det inte finns något förhörsvittne tillgängligt får förhöret ändå hållas, om det skulle medföra väsentlig olägenhet att skjuta upp det.

13 § Om det kan förväntas att det vid förhör framkommer något som inte bör uppenbaras, ska den som leder utredningen överväga om det bör meddelas förbud att röja det som förekommer vid förhöret.

14 § I stället för att förhör hålls får, om det bedöms lämpligt, en skriftlig berättelse begäras in.

15 § Under en utredning om självständigt förverkande bör vittnesförhör vid domstol begäras endast om det finns särskilda skäl och det inte är möjligt att utan ett sådant förhör bedöma om talan kan väckas.

En framställning om vittnesförhör ska innehålla uppgift om den som ska höras, den som en utredning om självständigt förverkande rör och vad förhöret ska avse. Till framställningen ska de handlingar bifogas som kan vara till ledning vid förhöret.

Om den som en utredning om självständigt förverkande rör inte tidigare har blivit underrättad om utredningen, ska han eller hon få del av sådan underrättelse senast när framställningen om vittnesförhör görs.

16 § En framställning om bevisupptagning enligt 23 kap. 15 § första stycket 2 rättegångsbalken ska innehålla uppgift om den som en utredning rör, det bevis som ska tas upp, vad bevisupptagningen ska avse och vad som ska styrkas med beviset.

Förhör med barn under utredning om självständigt förverkande

17 § Om ett förhör ska hållas med ett barn som är under 15 år, i egenskap av den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot, ska socialnämnden, om det är möjligt, i god tid underrättas om plats och tid för förhöret. Detsamma gäller i fråga om förhör i andra fall med någon som inte har fyllt 20 år, om det finns skäl att anta att socialnämnden bör ingripa.

Om förhör ska hållas med den som är intagen i ett sådant hem som anges i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga med anledning av att den intagne ska höras som den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot, ska även den som förestår hemmet underrättas.

18 § Förhör med någon som inte har fyllt 18 år ska planeras och genomföras så att det inte uppkommer fara för att den som förhörs tar skada. Det bör noga ses till att förhöret inte väcker uppseende. Förhöret får inte göras mer ingående än vad omständigheterna kräver. Förhör får inte äga rum fler gånger än vad som är nödvändigt med hänsyn till utredningens art och barnets bästa.

19 § Förhör med någon som inte har fyllt 18 år bör hållas av en person med särskild kompetens för uppgiften.

20 § Om en utsaga av barn är av avgörande betydelse för utredningen bör, om det bedöms vara viktigt med hänsyn till barnets ålder och utveckling samt sakens beskaffenhet, någon som har särskild kunskap i barn- eller förhörpsykologi biträda vid förhöret eller yttra sig om värdet av barnets utsaga.

21 § I samband med att den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot underrättas om utredningen i enlighet med 6 kap. 2 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot ska denne också underrättas om sin rätt att

1. anlita biträde och att under vissa förutsättningar få ett juridiskt biträde förordnat,

2. avstå från att anlita biträde, och samtidigt få information om konsekvenserna av ett sådant avstående och om att ett avstående när som helst kan återkallas,

3. få information om förändring av vad utredningen rör och ta del av utredningsmaterial i den utsträckning som följer av 6 kap. 2 § lagen om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot,

4. vid behov biträdas av tolk under utredningen, vid sammanträden inför rätten och vid kommunikation med sitt biträde samt få handlingar översatta som är väsentliga för att han eller hon ska kunna tillvarata sin rätt, och

5. inte behöva yttra sig och inte heller i övrigt behöva medverka till utredningen.

Den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot ska också informeras om att staten betalar kostnaden för ett juridiskt biträde, men att den som förlorar målet kan bli skyldig att betala tillbaka hela eller delar av kostnaden.

22 § Om den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot inte har fyllt 18 år ska han eller hon, utöver vad som följer av 21 §, så långt det är möjligt även informeras om den fortsatta handläggningen, vilka myndigheter som är delaktiga i förfarandet och deras roller. Han eller hon ska samtidigt särskilt underrättas om

1. sin rätt att få en vårdnadshavare eller någon annan nära person under rättad och kallad till förhör samt underrättad om domstolsförhandling enligt 6 kap. 4 § första stycket andra strecksatsen lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot,

2. sin rätt att närvara personligen vid en domstolsförhandling,

3. att handläggningen ska präglas av respekt för hans eller hennes rätt till skydd av privatlivet, och

4. vart han eller hon kan vända sig med klagomål som gäller handläggningen.

23 § Den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot ska få information enligt 21 och 22 §§ på ett språk som han eller hon förstår.

24 § Om en underrättelse har lämnats muntligen till den som en utredning om självständigt förverkande rör och dennes biträde enligt 23 kap. 18 a § första stycket rättegångsbalken, ska detta framgå antingen genom att den som har lämnat underrättelsen gör en tjänsteanteckning eller på något annat sätt.

En underrättelse som lämnas skriftligen får sändas med posten eller på elektronisk väg, om det inte av särskilda skäl kan antas att mottagaren inte skulle få underrättelsen på detta sätt. En underrättelse till den som en utredning om självständigt förverkande rör ska dock delges honom eller henne om värdet av det som kan komma att förverkas överstiger fem prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. När delgivning ska ske i ett

sådant fall får det inte ske enligt 38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

SFS 2024:902

25 § Ett vittne som kallas till ett förhör ska informeras om

1. de kontaktuppgifter som behövs för att få upplysningar om det ärende som han eller hon förekommer i,

2. den fortsatta handläggningen och vilken roll han eller hon kommer att ha i den,

3. rätten till ersättning för kostnader vid inställelse till förhör och sammanträden i domstol,

4. att han eller hon på begäran kan få information om hur ärendet fortskrider hos polisen, åklagare eller domstol om det kan ske utan men för utredningen, och

5. vilka organisationer som kan lämna stöd och hjälp.

Information enligt första stycket ska även lämnas till ett vittne i övriga förhörssituationer om det behövs och är möjligt.

Underrättelser vid nedlagd utredning om självständigt förverkande

26 § Om en utredning läggs ner eller det beslutas att talan om självständigt förverkande inte ska väckas, ska den som utredningen rör underrättas, om denne hörts i utredningen.

27 § Om en domstol har förordnat ett juridiskt biträde ska domstolen underrättas om att utredningen har avslutats utan att talan om självständigt förverkande har väckts.

Protokoll och anteckningar under utredning om självständigt förverkande

28 § Av utredningsprotokollet ska det framgå vem som leder utredningen, vem som har varit förhørsledare och vem som har sammanställt protokollet. Den som sammanställer protokollet ska även ange i protokollet när sammanställningen görs.

I protokollet ska följande antecknas:

– vad som har varit skälet till att utredningen inletts,

– tid och plats för åtgärder under utredningen,

– berättelser av hörda personer samt nödvändiga upplysningar om dem,

– namn på förhörsvittne och övriga närvarande vid förhör,

– namn på närvarande vid en genomsökning enligt 27 kap. 11 b § rättegångsbalken eller vid en genomsökning på distans enligt 28 kap. 10 e § andra stycket rättegångsbalken,

– beslut om att någon inte har tillåtits att närvara vid en genomsökning eller vid en genomsökning på distans och att det som framkommit då inte får uppenbaras,

– beslut om att någon annan än ett förhörsvittne har tillåtits att närvara vid förhör och att det som framkommit vid förhör inte får uppenbaras,

– beslut om att ett biträde har förhindrats att närvara vid förhör och skälen för det,

– framställningar till rätten om vittnesförhör eller annan utredning under utredningen om självständigt förverkande, om upptagande av bevisning enligt 23 kap. 15 § rättegångsbalken, och om föreläggande att visa upp ett skriftligt bevis eller tillhandahålla ett föremål för besiktning och beslut om detta,

– sakkunnigyttranden,

– beslut om uppgifter som rör användning av tvångsmedel,

– underrättelse till den som en utredning rör enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, samt till den som en utredning rör och hans eller hennes biträde enligt 23 kap. 18 a § rättegångsbalken, med uppgift om huruvida de krävt ytterligare utredning eller i övrigt velat anföra något,

– uppgift om vilken information den som en utredning rör eller biträdet har fått del av enligt 23 kap. 18 c § rättegångsbalken,

– uppgift om uppmaning enligt 10 §,

– uppgift om att det finns utredningsmaterial som inte har tagits med i protokollet, och

– det som i övrigt är av betydelse att anteckna i protokollet.

Protokollet ska innehålla nödvändiga diarieuppgifter, såsom diarie-nummer, löpnummer (inom ärendet) och en kort ärendebeteckning.

29 § Polismyndigheten får besluta att en anställd vid myndigheten vid dokumentation under en utredning om självständigt förverkande får använda en annan uppgift än sitt namn i beslut och andra handlingar i ett ärende som rör en person som kan antas tillhöra eller verka för en organisation eller grupp som utövar brottslig verksamhet av allvarlig eller omfattande karaktär. Detta gäller dock endast om det finns en påtaglig risk för att den anställda eller någon närstående till denne utsätts för hot eller våld.

Namnet bakom uppgiften ska antecknas på en särskild handling.

30 § I protokollet ska följande antecknas om ett vittne: fullständigt namn, i förekommande fall upplysning om att vittnet är släkt eller bekant med den som utredningen rör, uppgift om vittnets särskilda förutsättningar att iaktta eller bedöma det som vittnet hörs om och uppgift om övriga förhållanden som kan vara av betydelse för bedömning av vittnets tillförlitlighet.

Uppgift om vittnets personnummer, yrke eller anställning, bostadsort, postadress, arbetsplats och telefonnummer ska antecknas i protokollet endast om uppgiften har betydelse för utredningen.

I fråga om den som utredningen rör ska följande antecknas i protokollet: fullständigt namn, personnummer eller samordningsnummer, yrke eller anställning, folkbokföringsort, bostadsort, postadress, arbetsplats och telefonnummer och, beträffande den som inte fyllt 20 år, föräldrarnas namn och adress, om det är lämpligt.

31 § Om uppgifter som avses i 29 § eller 30 § andra stycket inte har antecknats i protokollet, ska de antecknas på en särskild handling.

Om informationen i den särskilda handlingen har betydelse för rättens handläggning av målet, ska handlingen ges in till domstolen när målet inleds där.

32 § Om den som en talan om förverkande kan komma att riktas mot inte har fyllt 18 år ska det i protokollet eller på en särskild handling antecknas vem eller vilka som har underrättats och kallats till förhör som hålls med den unge enligt 6 kap. 4 § första stycket andra och tredje strecksatserna lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot.

33 § Protokoll ska upprättas så att det ger en rättvisande bild av vad som förekommit vid utredningen och som är av betydelse för målet.

En utsaga ska, i de delar som bör tas in i protokollet, återges i så nära överensstämmelse som möjligt med det talade ordet. Ordagrann återgivning behövs dock endast när det är av vikt att de exakta ordalagen tas in i proto-

kollet. En utsaga som ordagrant antecknas i protokollet ska sättas inom citationstecken.

Om det är lämpligt, såsom när flera vittnen hörs om samma förhållande, får en utsaga återges genom hänvisning till en tidigare gjord utsaga. Om utsagorna inte helt överensstämmer ska det noga anges vilka delar hänvisningen avser.

34 § Minnesanteckningar som används vid protokollföring bör få slutlig utformning efter hand som utredningen fortskrider. Uppteckning av utsaga som ska granskas enligt 23 kap. 21 § rättegångsbalken ska få slutlig utformning i samband med sådan granskning.

Innan åklagare fattar beslut i frågan om talan om självständigt förverkande, ska protokollet över den utredning som genomförts före beslutet ha fått slutlig utformning.

Protokoll ska så snart som möjligt färdigställas slutligt. Om det är lämpligt bör protokollet färdigställas efter hand som utredningen fortskrider.

Underrättelse om vissa beslut om förvar av egendom

35 § Om åklagare enligt 26 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken har tagit fast egendom eller tomträtt i förvar eller upphävt ett beslut om förvar av fast egendom eller tomträtt, ska åklagaren genast underrätta inskrivningsmyndigheten. Den fordran för vilken förvar har beslutats ska framgå av underrättelsen.

36 § Om åklagaren har beslutat om förvar av en fordran eller annan rättighet och enligt 26 kap. 3 a § rättegångsbalken meddelat förbud för gäldenären eller annan förpliktad att fullgöra sin förpliktelse till någon annan än Kronofogdemyndigheten, ska åklagaren genast underrätta Kronofogdemyndigheten om detta.

Beslut om förverkande som fattas av brottsbekämpande myndigheter i vissa fall

37 § Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får för sina verksamhetsområden meddela ytterligare föreskrifter om rätten att besluta om förverkande enligt 3 kap. 4 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot.

38 § Ett beslut om förverkande enligt 3 kap. lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot ska innehålla uppgift om

1. dagen för beslutet,
2. vilken egendom eller vilket värde av egendom som beslutet avser,
3. skälen för beslutet med upplysning om vilka bestämmelser som har tillämpats,
4. den som beslutet riktas mot och dennes inställning till förverkandet eller uppgift om att beslutet riktas mot någon okänd,
5. vem som har fattat beslutet, och
6. möjligheten att anmäla missnöje mot beslutet.

Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten får för sina verksamhetsområden meddela ytterligare föreskrifter om dokumentation av beslut enligt 3 kap. lagen om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot.

39 § Om det kan vara av betydelse för prövningen av en fråga om ansvar för brott får åklagaren vid ett beslut om förverkande enligt 3 kap. 3 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot besluta att ett oskadliggörande enligt 5 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. ska ske först efter att domen i ansvarsfrågan har fått laga kraft.

Informationsskyldighet

Information i utredning om företagsbot mot någon som inte är misstänkt för brott

40 § I samband med att ett företag underrättas om en utredning om företagsbot i enlighet med 6 kap. 2 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot ska företaget också underrättas om dess rätt att

1. anlita biträde och att under vissa förutsättningar få ett juridiskt biträde förordnat,

2. avstå från att anlita biträde, och samtidigt få information om konsekvenserna av ett sådant avstående och om att ett avstående när som helst kan återkallas,

3. få information om förändring av vad utredningen rör och ta del av utredningsmaterial i den utsträckning som följer av 6 kap. 2 § lagen om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot,

4. vid behov biträdas av tolk under utredningen, vid sammanträden inför rätten och vid kommunikation med sitt biträde samt få handlingar översätta som är väsentliga för att företaget ska kunna ta till vara sin rätt, och

5. inte behöva yttra sig och inte heller i övrigt behöva medverka till utredningen.

Företaget ska även informeras om att staten betalar kostnaden för ett juridiskt biträde, men att den som förlorar målet kan bli skyldig att betala tillbaka hela eller delar av kostnaden.

41 § Ett företag som har underrättats om en utredning om företagsbot i enlighet med 6 kap. 2 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot ska också underrättas om en utredning läggs ned eller det beslutas att talan inte ska väckas.

Information till tredje man

42 § En tredje man som hävdar rätt till egendom som yrkas förverkad, eller kan komma att yrkas förverkad, ska underrättas om sin rätt att anlita biträde och att under vissa förutsättningar få ett juridiskt biträde förordnat. Tredje man ska också informeras om att staten betalar kostnaden för ett juridiskt biträde, men att den som förlorar målet kan bli skyldig att betala tillbaka hela eller delar av kostnaden.

Ersättningsfrågor

Ersättning till juridiska biträden

43 § I fråga om ersättning till juridiska biträden och utformning av kostnadsräkningar tillämpas 2–4 §§ förordningen (1997:406) om offentlig försvarare m.m. Det som sägs där om offentlig försvarare gäller i stället juridiskt biträde.

44 § Om en domstol efter ett överklagande bestämmer ersättning till ett juridiskt biträde till ett lägre belopp än vad som bestämts i det överklagade beslutet ska biträdet snarast betala tillbaka mellanskillnaden.

Om ett utbetalt förskott överstiger vad biträdet slutligen tillerkänns i ersättning ska det överskjutande beloppet snarast betalas tillbaka.

Domstolsverket får, efter att ha gett Skatteverket tillfälle att yttra sig, meddela närmare föreskrifter om förfarandet för verkställighet av beslut om betalning till staten enligt 31 kap. rättegångsbalken.

45 § Den gräns för återbetalning som avses i 31 kap. 1 § femte stycket rättegångsbalken är 250 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 8 november 2024.

På regeringens vägnar

GUNNAR STRÖMMER

Walo von Greyerz
(Justitiedepartementet)